9386 - Satış Vekili/Yetkilisi, Belirlenen Fiyat Üzerinden Satış Sağlarsa Fazlalık Kimin Hakkı Olur?

Soru

Çalıştığım şirkette satış müdürü ürünleri 1000 TL'ye satmamı istedi, fakat bazı müşterilerime bu ürünleri 1500 TL'ye satabiliyorum, bu durumda fazladan elde ettiğim tutarı kendime alabilir miyim?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Şayet şirket belirli bir tutarın üzerinden ürünü satmamanı istemişse, belirlenen tutar üzerinden satmanız caiz değildir. Fakat şirket fiyatı belirlediği halde daha yüksek fiyattan satmana engel olmuyorlarsa, bu durumda daha yüksek fiyata satabilirsin.

Her iki durumda da elde edilen yüksek tutar şirketin hakkı olup sana helal değildir. Çünkü vekil kendi maslahatı değil de müvekkilin maslahatı doğrultusunda hareket eder.

Bu konuda delil:

"Urve'den rivayet edildiğine göre Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem ona kendisine bir koyun satın almak üzere bir dinar vermişti. O da bir dinara onun için iki koyun aldı. Daha sonra o koyunlardan birisini bir dinara sattı. Ona bir dinar ve bir koyun getirince Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem alışverişlerinin bereketli olması için ona dua etti. O bakımdan toprak dahi satın alsaydı, hiç şüphesiz ondan da kar ederdi" (Buhari 3643)

Urve Radiyallahu anhu, alışverişte Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in vekili idi, alışverişte elde ettiği kazancı Rasulullaha takdim etti. Şayet bu kazanç Urvenin hakkı olsaydı Rasulullah onu kendisine almazdı.

İbn Abdulber şöyle dedi:

Alimler arasında vekaletin caizliği konusunda ihtilaf yoktur. Bununla birlikte âlimler bu hadisin anlamında ihtilaf etmiştir. Zira vekil, müvekkili isteği üzerinden fazla bir şey elde ederse nasıl davranılır? Örnek olarak bir kişi diğerine bu parayla özelliği şöyle olan bir kilo et al, ancak vekil aynı parayla dört kilo aldı. Bu durumda Maliki mezhebine göre müvekkili bu alışverişi kabul etmek zorunda çünkü vekil iyilik yapmış ve bu hadis de bu görüşü destekler. Hadisin senedi güzel olmasıyla birlikte Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in satın alınan iki koyuna sahip olması da sabittir. Aksi durum olsaydı Rasulullah Urve'den dinarı almaz ve alışverişi geçerli saymazdı. (el Temhid 2/108)

Daimi Fetva Kurulu'na bu konu sorulduğunda şöyle cevap vermiştir:

Malı belirlenen fiyat üzerinden satmak caizdir ancak fazlalık malın sahibine ait olur. Ancak malın sahibi belirlenen fiyat üzerinden satılmamasını şart koşarsa bu durumda mal sahibinin belirlediği fiyattan satılır. (13/96)

Şayet şirket fiyatı sana belirledikten sonra fazlalık olan tutarın sana olacağına dair anlaşma yaparsa bu durumda daha yüksek fiyattan satman caiz olur ve fazlası senin hakkın olur.

İbn Kudame Rahimehullah şöyle dedi:

Şayet bir kişi diğerine: "Bu elbiseyi On Liraya sat daha fazlası senindir" derse caiz olup fazla kalan ücreti hak eder. İbn Abbas Radiyallahu anhuma bu konuda bir sakınca görmezdi. (el Muğni 7/361)

En iyisini Allah bilir.